Stadskerk Nijmegen (OCP), 1 mei 2022, Derde zondag van Pasen
voorganger: ds. Wilma Hartogsveld (stadspredikant, PKN)

[1e lezing: Jeremia 32,36-41] (Nieuwe Bijbelvertaling)
36 Maar toch – dit zegt de HEER, de God van Israël, over deze stad, waarover jullie zeggen:
"Door het zwaard, de honger en de pest valt ze de koning van Babylonië in handen": 37 Ik zal de inwoners samenbrengen uit alle landen waarheen ik ze in mijn grote woede en toorn verdreven heb, ze terugbrengen naar deze stad en ze er in vrede laten wonen. 38 Zij zullen mijn volk zijn en ik zal hun God zijn. 39 Ik zal hen één van hart en één van zin maken, zodat ze altijd ontzag voor mij zullen hebben en het hun en hun nageslacht goed zal gaan. 40 Ik zal een eeuwig verbond met hen sluiten, ik keer mij nooit meer van hen af en zal hen altijd zegenen. Ik zal hen met ontzag voor mij vervullen, zodat zij zich nooit meer van mij zullen afkeren. 41 Ik zal er weer vreugde in vinden hen te zegenen en zal hen voorgoed in dit land planten. Met hart en ziel zal ik dat doen.

[Evangelie: Lukas 24,35-48b] (Nieuwe Bijbelvertaling)
35 De twee leerlingen vertelden wat er onderweg gebeurd was en hoe hij zich aan hen kenbaar had gemaakt door het breken van het brood.
36 Terwijl ze nog aan het vertellen waren, kwam Jezus zelf in hun midden staan en zei:
'Vrede zij met jullie.' 37 Verbijsterd en door angst overmand, meenden ze een geestverschijning te zien. 38 Maar hij zei tegen hen: 'Waarom zijn jullie zo ontzet en waarom zijn jullie ten prooi aan twijfel? 39 Kijk naar mijn handen en voeten, ik ben het zelf! Raak me aan en kijk goed, want een geest heeft geen vlees en beenderen zoals jullie zien dat ik heb.'
40 Daarna toonde hij hun zijn handen en zijn voeten. 41 Omdat ze het van vreugde nog niet konden geloven en stomverbaasd waren, vroeg hij hun: 'Hebben jullie hier iets te eten?' 42 Ze gaven hem een stuk geroosterde vis. 43 Hij nam het aan en at het voor hun ogen op. 44 Hij zei tegen hen: 'Toen ik nog bij jullie was, heb ik tegen jullie gezegd dat alles wat in de Wet van Mozes, bij de Profeten en in de Psalmen over mij geschreven staat in vervulling moest gaan.' 45 Daarop maakte hij hun verstand ontvankelijk voor het begrijpen van de Schriften.
46 Hij zei tegen hen: 'Er staat geschreven dat de messias zal lijden en sterven, maar dat hij op de derde dag zal opstaan uit de dood, 47-48 en dat in zijn naam alle volken opgeroepen zullen worden om tot inkeer te komen, opdat hun zonden worden vergeven.

[overweging:]
Het is de derde zondag van Pasen. Voor deze keer heb ik mijn eigen witte stola om, die is gemaakt naar het voorbeeld van een kapel waar ik straks iets over wil zeggen. In deze tijd horen we Paasverhalen. Exodusverhalen kun je ook zeggen, over uittocht en doortocht. Over licht dat de duisternis doorbreekt. Verhalen die ons vertellen dat tegen alle verwachtingen in, het leven blijft stromen, omdat God nooit loslaat wat zijn hand begon. Het is één van de grondtonen van de Bijbel…
Als in de tijd van Mozes links en rechts bergen oprijzen, vóór hen de zee is en achter hen de vijand, dan blijkt er een weg dóór de zee te zijn… als het volk ten tijde van Jeremia in

ballingschap leeft en niet meer weet of ze ooit nog thuis zullen komen… wordt hen aangezegd dat ze veilig zullen wonen in het land van belofte… als Jezus, de Rechtvaardige, die het leven weer liet stromen, en die mensen weer hoop en uitzocht gaf wordt vermoord… dan mogen zijn volgelingen erop vertrouwen dat niets hen kan scheiden van de liefde van de Barmhartige…

Maar het luistert nauw…. Deze verhalen vertellen niet 'alles komt weer goed, even doorbijten'. De exodus is een uittocht, een weg naar de overkant, de andere oever, een nieuw leven in een onbekend land, niet een terugkeer naar het oude en vertrouwde. De opstanding van Jezus betekent dan ook niet dat Jezus gewoon is teruggekeerd uit de dood, weer net zoals vóór Goede Vrijdag, alsof de klok is teruggedraaid. Steeds weer wordt ook benadrukt dat hij verschijnt mét zijn wonden, 'kijk naar mijn handen en voeten', zegt hij tegen de leerlingen. Raak ze aan, ik ben het echt…. De leerlingen kunnen het niet bevatten… Laat staan wij, tweeduizend jaar later…

Die verschijningsverhalen in de Bijbel verschillen behoorlijk van elkaar. Maar het zijn stuk voor stuk verhalen waarin Hij aanvankelijk niet wordt herkend… Hij verschijnt plotseling en is onnavolgbaar anders dan je denkt en ook weer zomaar verdwenen. Hij wordt niet herkend aan zijn uiterlijk maar in wat hij doet: brood en wijn delen, de Schrift uitleggen, vrede wensend en zegenend.

Ik wil u graag in gedachten meenemen naar de kathedraal van Palma de Mallorca, waar ik een aantal jaren geleden was. Een prachtige kerk, uitkijkend over de haven waar onvoorstelbaar luxe jachten dobberen op het azuurblauwe water in de goudgele zon.
Binnen is het al even schitterend. Vele glas-in-lood-ramen, schilderijen en beelden. Allemaal even mooi en met veel goud belegd. Maria, Jezus, de apostelen, in hout, steen, olieverf.
Je bent toeschouwer van een niet bestaande wereld waarin mensen met gouden aureooltjes als het ware al met beide benen in de hemel staan.
Maar dan, als je verzadigingspunt van al die pracht en praal zo'n beetje is bereikt, valt je oog op een kapel die er totaal anders uit ziet. Even een schok: He bah! Wat lelijk!
De muren van de kapel zijn dik bepleisterd met een aardekleurige klei, die overal gebarsten en gescheurd is. Verschillende afbeeldingen zijn als het ware op de muur geboetseerd en later met aquarelverf nogal "slordig" geschilderd. Aan de ene zijkant van de kapel de zee met vissen, sommigen met angstaanjagend geopende bek met tanden, anderen met opengereten buiken, weer anderen "gewoon" mooi en gaaf. De andere zijkant toont de aarde en haar vruchten. Fruit, groenten, broden, kruiken, sommigen gebarsten. In het midden van de achterwand van de kapel is een soort tafel afgebeeld en als je goed kijkt is die gevormd door ronde vormen met gaten erin, sommigen zouden voor doodshoofden kunnen doorgaan. De zee met haar schoonheid en dreiging; de aarde met haar vruchten, een dis met vis en brood en wijn.

De glas-in-lood-ramen van deze kapel zijn niet kleurig, maar zwartgeblakerd. Maar in het zwart zitten barsten en scheuren waardoor het zonlicht als in bliksemstralen naar binnen komt. Tevergeefs zoek je hier naar een kruis met corpus... Pas wanneer je aandachtig naar de achterwand kijkt… zie je het … een vage figuur in wit, de houding krachtig en kwetsbaar tegelijk. Je ziet geen gezicht, is het afgewend? Maar wel een uitgestrekte hand. Het is de Opgestane zelf, want zijn handen en voeten tonen wonden evenals de zij. Als je oog er niet op was gevallen zou je hem niet eens hebben gezien, maar als je hem hebt gezien vergeet je hem nooit weer…

In deze kapel is de wereld net zo rauw afgebeeld als die is. De slachtoffers van alle tijden worden hier niet weggemoffeld achter klatergoud, maar gezien en serieus genomen. De schoonheid en de verschrikkingen van de schepping zijn aanwezig. En Jezus is niet die mooie, wat afstandelijke man met de vrome glimlach in een tafereel van 2000 jaar geleden. Nee, hier is hij de geschonden mens die lijdt aan de wreedheid van de mensen. Die weet heeft van het tekort en het onrecht. Van de schoonheid en de rauwheid van het leven. Deze Jezus is een lichtende figuur, sterk en kwetsbaar, voor wie er oog voor heeft aanwezig, maar niet vast te pakken of te houden. Een figuur die midden in de werkelijkheid van deze wereld staande blijft, juist omdat hij deelt in de pijn en het tekort. Nergens heb ik de Opgestane zo intens afgebeeld gezien als hier. Deze kapel is misschien wel de mooiste die ik ooit heb gezien.

Ineens zag ik het als nooit tevoren:
Jezus' weg vóór de dood bestond erin dat hij bleef zegenen terwijl hij werd vervloekt, bleef vergeven terwijl hij werd veroordeeld, bleef liefhebben terwijl mensen hun haat, angst en nijd op hem loslieten. Zo is hij ten onder gegaan, het toonbeeld van Gods bewogenheid die zich onderdompelt in de diepte van ons menselijke kwaad. Zijn opstanding aan gene zijde van de dood betekent dat Gods liefde al onze haat en al ons kwaad heeft uitgehouden, en dat er een weg door dat alles heen loopt die uitkomt in Gods hart. Zijn verschijning aan degenen die hem in zijn lijdensweg in de steek hadden gelaten en hadden verloochend, is een overrompelend teken van trouw en liefde die al hun onmacht voor lief neemt.
Het evangelie is een verhaal over de hardheid van het bestaan, de kwetsbaarheid van een mensenleven. Over een Messias die met een diepgevoelde zucht het wonder van Gods genade viert door de lasten mee te dragen; de tranen mee te huilen en brood en vis mee te delen. Dwars door de woestijn loopt een pad. Daar lopen mensen en ze zingen. Ze zingen over Gods werkelijkheid die doordringt in het menselijke bestaan. Manna in de woestijn; water uit de rots.

Dat de kerk – ook de Stevenskerk – een plek mag zijn waar het lijden en het onrecht niet worden ontkend of toegedekt.. Waar het Licht steeds opnieuw wordt doorgegeven, juist aan mensen die ervaren hoe duister het in deze wereld kan zijn. Zoals vorige week heel concreet toen we de Paaskaars doorgaven tijdens de Paasviering aan mensen uit Oekraïne.

Een plek waar tranen mogen stromen, en waar het leven gevierd mag worden, waar ieder mens voor vol wordt aangezien en zich uitgenodigd mag weten om Christus te volgen. De lichtende figuur die – zelf getekend door het leven – vasthoudt aan Gods trouw en liefde. De ware mensenzoon die zijn ogen opslaat naar de hemel; een dankgebed uitspreekt en deelt wat voor handen is. Brood en vis en wijn, levensmoed en vertrouwen; genoeg voor iedereen. Amen.

Wilma Hartogsveld, wilma.hartogsveld@gmail.com

